

til at modstaa al usund politisk Indflydelse, øves det mest modbydelige Valgtryk. Jeg skal indskrænke mig til at nævne nogle enkelte Eksempler. Der er saaledes et Brev, som er af Landets mest formuende Mænd har tilstillet sine Husmænd og Arbejdere, et Brev, som jeg med den højtærede Formands Tilladelse skal tillade mig at oplæse. Det lyder saaledes:

„Til Hr. Husmand N. N.

Det vilde være mig kært, om De, saafremt det stemmer med Deres politiske Overbevisning, ved Valget til Folketinget den 21de Januar, vilde møde og afgive Deres Stemme paa Overretslagsfører Hans Nielsen.

Ærbødigst

Christian Frederik Danneffjold-Samsøe.

Jeg beder Dem erindre, at det er Greven, der sender denne Hensstilling til sin fattige Husmand. Der staar ganske vist i Brevet: „saafremt det stemmer med Hr. Husmandens politiske Overbevisning“; men dette skal naturligvis forstås saaledes, at saafremt Hr. Husmanden ikke ønsker at blive smidt bort fra Hjemmet og fra Arbejdet, bør han den 21de Januar møde og stemme saaledes, som Greven — i dette Tilfælde den ærbødige Greve — ønsker (Afbrydelse). Der bliver spurgt, hvorfra jeg ved det. Ganste simpelt fordi man aldrig nogen Sinde har set et Attestykke fra Godskontoret eller fra Godsherreren indeholdende en Hensstilling til de Herrer Husmænd og undertegnet „ærbødigst“; ellers hedder det: Vi forlange, at det og det skal ske; det skulle I gøre; men her, hvor det drejer sig om, at en Husmand skal stemme, som Naadigherren vil have det, her er det en Hensstilling. Men klogt er det paa en vis Maade — for ikke at komme i Kollision med Straffelovens § 113 — at det er sagt: „saafremt det stemmer med Deres politiske Overbevisning“. Man har jo Eksempler nok paa, at Husmænd og Arbejdere paa Landet — ja, for den Sags Skyld ogsaa Arbejdere i Byerne — saa godt forstaa en halvbrædet Vise i denne Retning. Jeg haaber at have tilfredsstillet den ærede Forespørger. — Jeg kunde nævne adskillige og mange andre Tilfælde paa, at det netop er den Kreds i Samfundet, der er bedst stillet, netop de, som staa paa Solsiden i Samfundet, som jeg før sagde, de, der raade over det meste af Danmarks Jord, der gaa frem paa denne Maade. Der er f. Eks. Lehnsharoon Keedh-Thott. Og der er Folk, der offentlig vedkende sig det; der er oven i Købet blevet sagt her i Salen ved en tidligere Behandling, at det

var rosværdigt, naar de offentlig anerkendte, at de vilde overtræde Straffelovens § 113, det var bedre, end om de begik disse Overtrædelser i det skjulte. En anden Greve har sagt ved et Møde, at han nok skulde hufte sine. Nu maa det erindres, at dette blev sagt i en Kreds, hvor en stor Del af Godsets Arbejdere og Husmænd var til Stede, saa at det absolut maatte komme til at virke trykkende paa disse. Og i mange Tilfælde kan det ligesom paavises, at det rundt omkring i Landet ogsaa er lykkedes Godsejerne at faa deres Arbejdere og Husmænd til at stemme, som Naadigherren ønskede det. Endvidere har den samme Mand sagt ved Opsigelsen af en Forpagtningskontrakt med en Venstremand, at ingen Venstremand nogen Sinde mere skulde faa noget paa hans Gods. Dette er ligeledes efter min Mening et let tilsløret Valgtryk. Man kan sige, at det staar enhver Mand frit for, om han vil bestæftige Venstremand eller Højremænd eller Socialdemokrater; men det, det her drejer sig om i Lovforslaget, er at sikre alle deres fulde, fri Benyttelse af Stemmeretten. Ikke lynderlig bedre tager Grev Raben-Devehau sig ud, naar han siger til sine Husmænd og Stovarbejdere: I skulle tage til Valg den 21de og stemme paa Kaptain Madsen, ellers blive vi ikke gode Venner den 22de. Det vil sige: ellers kunne I være sikre paa, at — eller I er i det mindste ikke sikre paa, at jeg saa ikke opsiges eder eders Pladser, saa I blive brødløse. Disse forfælskelige Udtalelser — og flere skal jeg lade følge efter — nævner jeg udtrykkelig, fordi jeg ikke tror, at der er Grund til at skjule de Herrer's Navne ved Behandling af denne Sag her i Salen. Naar der bliver svaret, at de ikke havde sagt det, henviser jeg til, at det er fremkommet i de stedlige Blade, og at Bladene af modsatte Retninger ikke have haft noget at indvende herimod, men at enkelte af disse endydermere have taget de faldne Udtalelser i Forsvar. Og de fleste af dem, mod hvem Sigtelserne ere fremsatte, maatte efter min Formenting, hvor højt de end stode, have en absolut Forpligtelse til at fratægge sig saadanne Udtalelser, for saa vidt de ikke vare sande. Der er ogsaa en Godsejer Rønneklamp, der efter sidste Valg affædigede 7—8 Arbejdere, fordi de tillode sig at stemme paa en Venstremand, tillode sig at stemme saaledes, som de selv vilde, og Godsejer de Wang opsigde efter et Valg flere Lejehusmænd fra deres Boliger, fastede dem ud af Lejehusene. Kort sagt, det ser ud, som om Naadigherrene, Godsejerne her i Landet, mene, at de ikke alene skulle kunne nyde godt af det Arbejde, som deres Hus-